

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Kaupunginhallitus	377	05.09.2022	6	
Kaupunginvaltuusto	204	19.09.2022	14	

7456-2022 (00 01 02, 12 01 03)

Vastaus valtuutettu Nicke Wulff ym. aloitteeseen koskien maksuttoman välipalan tarjoamisesta kouluissa ja oppilaitoksissa, jos koulupäivä jatkuu yli kolme tuntia kouluruokailun jälkeen

Tiivistelmä: -

Kh § 377

Kehittämispäällikkö Maarit Luukkaa ja erityisasiantuntija Laura Luukkonen
31.8.2022:

Valtuutettu Nicke Wulff ym. ovat tehneet kaupunginvaltuustossa 13.6.2022 § 169 aloitteen maksuttoman välipalan tarjoamisesta kouluissa ja oppilaitoksissa, jos koulupäivä jatkuu yli kolme tuntia kouluruokailun jälkeen. Lisäravitsemusta koululounaan ohella ovat esittäneet myös valtuutettu Mervi Uusitalo-Heikkinen ym. 15.2.2021 maksuttomasta aamiaisesta sekä valtuutettu Wulff maksuttoman välipalan tarjoamisesta kaikille oppilaille 20.9.2021.

Kouluruokailusuositusten mukaisesti aloitteessa ehdotetaan, että oppilaille tarjottaisiin maksuton välipala silloin, kun koulun oppitunnit jatkuvat pitempään kuin kolme tuntia koululounaan jälkeen. Valtuutettu Wulffin ym. mukaan turkulaisissa kouluissa joudutaan usein turvautumaan pitkiin koulupäiviin, jotta opetus saadaan järjestettyä väistötiloissa tai ahtaissa koulurakennuksissa.

Aloitteessa todetaan, että nykyinen järjestelmä, jossa koululainen voi ostaa välipalan ei toimi eikä vastaa lain henkeä maksuttomasta opetuksesta. Maksuton välipala edistäisi hyvinvoinnin lisäksi oppimistuloksia, lisäisi terveellisiä ruokailutottumuksia sekä tasaisi sosioekonomisia eroja. Lisäksi tutkimusten mukaan säännöllinen ateriarhythmi on yhteydessä terveellisiin ruokavalintoihin ja normaalipainoisuuteen.

Aloitteessa nostetaan esiin tärkeä asia lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Maksuttomaan välipalaan ei ole kuitenkaan varauduttu taloudellisesti, eivätkä nykyiset määrärahat riitä tällaiseen lisäpalveluun, erityisesti ruoan hinnan noustessa. Aloitteessa esitetään, että kaupunginvaltuusto antaa kaupunginhallitukselle tehtäväksi ottaa kustannukset huomioon talousarvioesityksessään vuodelle 2023 ja lisätä ne kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden budjettiin.

Vastaus aloitteeseen

Vastaus on valmisteltu yhteistyössä Arkean ja perusopetuksen kanssa. Tällä hetkellä isossa osassa kouluja on Arkean tarjoamaa maksullista välipalaa. Oppilaan vanhemmat voivat ostaa 20 € arvoisen välipalakortin, jota oppilas voi käyttää kouluruokalan vaihtuviin välipaloihin, joiden hinnat ovat noin 0,70 €-3 €.

Perusopetuksessa on noin 14.000 lasta. Perusopetuksen karkean arvion mukaan viikossa keskimäärin noin 500 oppilasta jokaisesta koulusta jatkaa koulupäiväänsä yli kolme tuntia lounaasta lukujärjestyksen mukaan.

Alustava laskelma maksuttoman välipalan tarjoamisesta osalle oppilaista

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Kaupunginhallitus	377	05.09.2022	6	
Kaupunginvaltuusto	204	19.09.2022	14	

Maksuttoman välipalan osalta on alustavasti selvitetty seuraavia vaihtoehtoja toteuttamiselle. Kaikki kustannukset on laskettu arvioidulle 500 oppilaalle, jokaisesta 38 koulusta, jokaiselle 38 toimintaviikolle. Kustannukset ovat alustavia arvioita. Ruoan hintaan ja mahdollisiin henkilöstökustannuksiin vaikuttavat ravitsemussisällön valinta sekä oppilasmäärän jakautuminen kouluissa.

1. Kaupungin maksama välipalakortti oppilaille, joiden koulupäivä jatkuu yli kolme tuntia lounaasta. Oppilas voisi käyttää samaansa välipalakorttia haluaminaan päivinä. Tällöin välipaloissa olisi vaihtelua ja oppilas voisi itse valita mitä hän ottaa. Kustannukset olisivat noin 1.800.000 €. Tämä riittäisi viikossa 1-3 tuotteeseen. On mahdollista pienentää kustannuksia myöntämällä välipalakortti harvemmin, jolloin oppilas voi ostaa harvemmin tai edullisempia tuotteita.
2. Arkea valmistaa oppilaille yhden välipalavaihtoehdon päivässä, joka vastaa suurin piirtein iltapäiväkerholaisten välipala-annosta. Tässä vaihtoehdossa kaupunki voi itse määrittää välipalan ravitsemussisällön. Tämän vaihtoehdon kustannukset täytyy selvittää tarkemmin.
3. Oppilaille tarjotaan välipalakeksi ja pillimehu, jotka olisivat edullisimmat, mutta ravintosisällöltään yksipuoliset. Ruoan kustannukset olisivat noin 260.000 €. Tämän vaihtoehdon osalta tulee selvittää mahdollisuudet järjestää kuljetus, varastointi, siivous ja jakelu sekä niistä aiheutuvat kustannukset. Tähän edulliseen ratkaisuun liittyy eniten riskejä koulujen kuormittamisesta.

Vertailun vuoksi vastauksessa valtuutettu Mervi Uusitalo-Heikkisen ym. aloitteeseen maksuttomasta aamupalasta kaikille oppilaille hinnaksi arvioitiin yhteensä noin 3.208.000 €.

Johtopäätös

Ensimmäisen ja todennäköisesti myös toisen vaihtoehdon kustannukset ovat korkeat. Kolmannen vaihtoehdon kustannukset ovat pienemmät, mutta ravintosisällöltään yksipuolisimmat. On arvioitava tarkemmin, mikä välipalan tarjoamisen hyöty on suhteessa kustannuksiin. Lähtökohtana tulee olla, että välipalan tarjoaminen ei pienennä mahdollisuuksia tarjota laadukas koululounas ja opetus. Nykyisessä budjetissa ei ole varauduttu tällaiseen lisäkustannukseen, ja se tulisi varata lisämäärärahana kasvatuksen ja opetuksen budjettiin. Kouluaikaisella ruokailulla on vaikutusta koulussa jaksamiseen ja terveellisiin elintapoihin. Mikäli päädyttäisiin aloitteen mukaiseen välipalan tarjoamiseen, tulee kaikkia vaihtoehtoja selvittää vielä tarkemmin ennen kuin asia on mahdollista viedä päätöksentekoon.

Oheismateriaali 1	Valtuutettu Nicke Wulffin ym. aloite: Maksuttoman välipalan tarjoaminen kouluissa ja oppilaitoksissa, jos koulupäivä jatkuu yli kolme tuntia kouluruokailun jälkeen
-------------------	---

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee edellä olevan vastauksen tiedoksi ja aloitteen käsitellyksi.

Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
--------	-----------------------

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	3
Kaupunginhallitus	377	05.09.2022	6	
Kaupunginvaltuusto	204	19.09.2022	14	

välipalan tarjoaminen kouluissa ja oppilaitoksissa, jos koulupäivä jatkuu yli kolme tuntia kouluruokailun jälkeen

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee edellä olevan vastauksen tiedoksi ja aloitteen käsitellyksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Jakelu

tied Wulff Nicke